เป้าหมาย ไม่สำคัญเท่าการวางแผน

ปรีดา ศิริชัยวัฒนานันท์
www.sirichaiwatt.com

อีกหนึ่งบทความที่จะมาพูดถึงการพัฒนาตนเอง จริงอยู่ว่าการมี “เป้าหมาย” นั้นสำคัญ ไม่แค่การพัฒนาตนเองการทำอะไรๆ ก็ตามให้สำเร็จล้วนต้องมีเป้าหมาย แต่สิ่งที่สำคัญกว่า สำหรับผมแล้วถือว่ายากกว่าด้วย คือ **“การวางแผน”** บางทีอาจคิดว่า มันก็ต้องมาด้วยกัน ถ้าไม่มีเป้าหมาย จะวางแผนได้อย่างไร ส่วนหนึ่งก็ถูก แต่มันก็ไม่ใช่สำหรับทุกกรณี..

การวางแผนในที่นี้คือวางแผนปฏิบัติ และ**ต้องปฏิบัติ** เพราะจะเป้าหมายหรือวางแผน หากไร้ซึ่งการปฏิบัติล้วนไร้ประโยชน์ทั้งสิ้น ซึ่งที่กล่าวว่ามันต้องมีเป้าหมายก่อนที่จะวางแผนนั้น **บางครั้ง บางเรื่อง เป้าหมายยังเป็นสิ่งที่เลือนลาง** การจะหาเป้าหมายแบบคลำไปเรื่อย ก็เสียเวลาชีวิตเช่นกัน และอาจทำให้ไม่ทำอะไรสักที

การวางแผนให้กับการดำเนินชีวิต หรือการทำอะไรแบบยังไม่มีเป้าหมาย(แต่มีแบบแผน) อาจพาไปสู่เป้าหมายก็เป็นได้ นี่คือสิ่งหนึ่งที่น่าจะทำให้พอนึกออกว่า ทำไมมันสำคัญกว่า

เราสามารถวางแผนโดยมี “เป้าหมาย” เพื่อหา “เป้าหมาย”

ลองคิดดูว่า หากยังไม่มีเป้าหมาย และยังไม่วางแผนอะไรให้ตัวเอง ก็อาจจะเลื่อนลอย รอคอยเป้าหมายไปเรื่อย เหมือนหาแรงบันดาลใจ โดยที่ไม่รู้ว่ามันจะมาจากไหน หรือในอีกมุมหนึ่งบางที **เราสามารถวางแผนโดยมี “เป้าหมาย” เพื่อหา “เป้าหมาย” ที่แท้จริงให้ตัวเองก็ได้** ถ้างง ลองอ่านช้าๆ อีกที

แต่นั่นไม่ใช่ทั้งหมด เกี่ยวกับการที่จะบอกว่าการวางแผนนั้นยาก และสำคัญกว่า ก็เพราะหากเรามีเป้าหมายแล้ว มันก็ไม่ควรเปลี่ยน แต่การวางแผนให้ไปถึงเป้าหมายสิ ควรปรับเปลี่ยนได้ ก็ในเมื่อปัจจัยหลายๆ อย่างในชีวิตคนเรามันไม่อาจคงที่ สม่ำเสมอหรือเสมอต้นเสมอปลายได้เลย แม้ตัวเราจะมั่นคงเพียงใด เชื่อเถอะว่ามันก็ต้องมีอะไรรอบๆ ตัวเราเปลี่ยนไปอยู่ดี ดังนี้แผนที่วางไว้ อาจยากหรือเกิดไม่เหมาะสมขึ้นมาได้เสมอ

สิ่งที่ คงที่ ย่อมคุมง่าย อะไรที่ ไม่คงที่ ย่อมควบคุมยาก

ดังที่กล่าวไป ว่าการวางแผนนั้นยาก เพราะมันเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติ แม้เราพยายามปฏิบัติให้ได้ตามแผน แต่ส่วนใหญ่ไม่มีทางทำได้เต็ม 100 ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตาม **มันต้องผิดแผนกันไปบ้าง** เหนือคาดคิด เหนือคาดหมายไปบ้าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ผิดแปลกเลย และก็ไม่ใช่เหตุที่ทำให้ไปไม่ถึงเป้าหมายด้วย ไม่ควรนำมาอ้างไม่ว่าจะอย่างไร

ยกตัวอย่างง่ายที่สุด คุณพอที่จะคำนวณได้เสมอว่า ในการเดินทางครึ่งชั่วโมงหรือ 30 นาที จะทำให้คุณเดินทางไปถึงจุดใดสมมติว่าจากบ้านไปร้านหนังสือ และร้านหนังสือคือเป้าหมาย แต่ถ้าจะให้คุณไปถึง 30 นาทีเป๊ะๆ ไม่ขาดเกินสักวินาทีเดียว มันจะเป็นเรื่องที่ยากมากทันที แต่ก็ใช่ว่าทำไม่ได้ ประเด็นก็คือหากวางแผนจริงๆ คุณก็จะต้องรู้ว่า 10 นาทีผ่านไปคุณต้องอยู่จุดไหน หรือ 15 นาทีผ่านไป

ควรจะอยู่จุดไหน แต่ครั้นเดินทางจริงบางที 10 นาทีอาจไม่ถึงที่ที่ควรจะเป็น หรือ 15 นาทีผ่านไปเร็วกว่าที่ควรจะเป็น แน่นอน เราก็ปรับเร่ง ลด ให้เหมาะสมได้ นี่จึงหมายความว่า ระหว่างทางบางทีไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งไม่ใช่เรื่องผิด และอาจถึง 30 นาทีตามเป้าหมายก็ได้ แต่หากไม่วางแผน อาจไม่ใช่ 30 นาที เพราะคุณอาจแวะที่นั่นนั่น โดนคนอื่นชวนคุยไป 20 นาที ยิ่งไม่มีเป้าหมาย.. ก็ตามใจฉัน หรือดินฟ้าอากาศ โชคชะตากำหนด ไปเลย

ทว่าในชีวิตจริง บางทีเราไม่รู้ว่า ช้าไป หรือเร็วไป เพราะการวางแผนในสิ่งต่างๆ ปัจจัยมันไม่ง่ายเหมือนการเดินทางไปร้านหนังสือ และยากคาดเดาได้ว่าควรปรับเปลี่ยนแผนไปแบบใด ผมจึงบอกว่าการวางแผนเป็นสิ่งสำคัญ

แค่ปฏิบัติตามแผนให้ได้ ก็ทำไม่ค่อยได้อยู่แล้ว

อีกเรื่องที่ยากคือ หลายแผนที่วางไว้บางทีผลสำเร็จก็อาจจะเป็นไปตามนั้น พูดง่ายๆ ที่จริงเป็นแผนที่ดีเลยล่ะ แต่การปฏิบัติกลับปฏิบัติไม่ได้ตามแผนเสียเอง เช่นนี้จะโทษแผนไม่ได้ เช่น วางแผนว่าจะอดข้าวเย็น (ผมชอบยกตัวอย่างเรื่องพวกนี้เนอะ ก็มุมหนึ่งมันเข้าใจง่าย และใกล้ตัว) การวางแผนเช่นนี้ เราก็ไม่รู้ทันทีหรอกว่า จะได้ผลหรือไม่ แต่ก่อนผลจะเกิด เราก็เลิก เราก็ไม่ได้ทำตามแผนเสียก่อน

เช่นเคย ที่เขียนนี้ เหมือนเตือนตัวเอง ด้วยความชื่นชอบเรื่อง OKR's ผมใช้ OKR's มาวางแผนการทำอะไรๆ ในชีวิตตัวเองด้วย (OKR's คืออะไร? สั้นๆ คือกรอบการทำงานที่มีระบบแบบหนึ่งแล้วกัน) OKR's ไม่ใช่แค่มาช่วยวางแผน ยังต้องวัดผลด้วย ปีที่ผ่านมา ผมเริ่มใช้เรื่องนี้ ไตรมาส 3 หรือครึ่งปีหลัง ผมวางไว้ 4 ด้าน ขอไม่ลงรายละเอียด ผลลัพธ์ คือ 0.3, 0.3, 0.5, 0.8 ซึ่งคะแนนที่เรียกว่าดีควรได้ 0.7 ขึ้นไป (ถ้า 1.0 เต็มแสดงว่าเป้าหมายเราง่าย) อธิบายง่ายๆ คือ ผมตกไป 3 เรื่อง ผ่านเรื่องเดียว

ที่ผลลัพธ์เป็นเช่นนั้นไม่แก้ตัว แต่ละด้านมันมีเหตุต่างกัน บางเรื่องแผนดีแล้ว ปฏิบัติไม่ได้ บางเรื่องปฏิบัติได้ แผนยังวางไม่ดี เช่นนี้ ก็ต้องมาปรับกันไป

สิ่งที่เห็นชัดเจนประการหนึ่งสำหรับตัวเองคือ วางแผนแล้วมันไม่ละเอียดพอถึงวิธีการปฏิบัติ บางเรื่องก็มีว่าควรทำอะไร แต่ไม่ชัดเจน เช่นนี้ก็ถือว่า วางแผนไม่ดีนั่นแหละ แต่เชื่อไหมว่า ผมเคยเป็นคนที่มองว่า การวางแผนคือเสียเวลา เพราะทำไป ก็ไม่เคยตรงตามแผน แต่**วันหนึ่งจะรู้ว่า มีแผนยังไงก็ดีกว่าไม่มีแผน** ปีนี้ตอนนี้คุณจะมี "เป้าหมาย" หรือยัง ก็ควรมี และมันไม่ยากหรอก วางเป้าหมาย แต่วางแผนไว้ยังไงนี่สิ มีหรือยัง มีแล้วถ้าไม่เวิร์ค เปลี่ยนตอนไหน เปลี่ยนอย่างไร เชื่อว่า นี่แหละสำคัญ ฝากเตือนกัน หลังจากตัวเองต้องปรับแผนงานเข้มข้น และแปะโต๊ะทำงาน ครับผม